

BETER LEREN MET RUBRICS

FEDERATIE
TWEEDEKANS ONDERWIJS

Inhoud

Voorwoord

Handleiding

1. Open modules creëren met de matrix 'Nederlands en leren leren'
2. Beginnen met een opdracht
3. Beter organiseren en plannen
4. Beter omgaan met stress
5. Beter studeren
6. Beter samenvatten
7. Beter lezen
8. Beter luisteren
9. Beter schrijven
10. Beter presenteren
11. Beter omgaan met cijfers
12. Voorbeeld 'open module met rubric': een cv maken op basis van een sjabloon

Literatuur en interessante websites

1. Literatuurlijst voor de leerkracht
2. Literatuurlijst voor de cursist

Voorbeelden van akkoordverklaringen

Werken aan een 'growth mindset'

Voorwoord

Door een toeval zijn we met 4 collega's vanuit Vlaanderen samen aan dit project begonnen.

We hebben veel geleerd van elkaars ervaringen, inzichten en persoonlijkheden. Dat op zich is een enorme verrijking geweest. De samenwerking verliep organisch en op de één of andere manier wonderwel gestructureerd.

Natuurlijk hadden we ook een ferme uitdaging: ontwikkel iets rond 'taalontwikkelen leren' en maak 'open modules rond geletterdheid'.

Bedankt aan Elke Thoné die ons haar vertrouwen gaf en de Federatie een warm hart toedraagt.

Handleiding

Doel

De 11 rubrics in deze bundel zijn ontwikkeld om **procesgericht** een **aspect van geletterdheid** op te volgen in een **open module**.

Mogelijkheden

Elk CVO richt L-modules in om cursisten te ondersteunen. **Open L-modules** kan je gebruiken om aan studietoetsing te doen. Om dit efficiënt aan te pakken en tegelijk **te koppelen aan een evaluatie** hebben we **rubrics** ontworpen.

Natuurlijk kan je deze rubrics ook in andere modules gebruiken, bijvoorbeeld om cursisten te motiveren beter te plannen of om beter samen te vatten. Het zijn dan vooral de vaardigheden die je in kaart brengt en waar het bij veel cursisten soms misgaat.

Procesevaluatie

Het is een **procesevaluatie**. Dat willen we sterk benadrukken. Zowel cursisten als leerkrachten kunnen werken met de rubrics om een evolutie te meten. Er is een duidelijke nulmeting 'beginner *' en van daaruit kan je werken naar het niveau 'expert ***'. De ervaring leert dat cursisten voor verschillende competenties op een ander niveau zitten. Dat is geen enkel probleem, zo is er altijd iets om aan te werken. We blijven geloven in groei. We eindigen deze bundel dan ook graag met wat extra informatie over de 'growth mindset'.

Basiscompetenties, leertaken en doorverwijzingen

Per thema selecteerden we een aantal **basiscompetenties** uit de 'Matrix Nederlands en leren leren'¹. Deze basiscompetenties vind je terug op het titelblad en ook in de rubrics zelf. Soms gebruikten we onze eigen leservaring, bijvoorbeeld bij de taaltechnische aspecten in de rubric 'Beter presenteren'.

We geven telkens een aantal voorbeelden van mogelijke **leertaken**, maar vul gerust verder aan.

Tot slot geven we een aantal **links** en **leertools** mee die je als leerkracht, studiecoach en cursist kan gebruiken.

Drie types rubrics

Per thema, bijvoorbeeld 'Beter samenvatten' zijn er telkens **3 types rubrics**.

Rubric 1 is de meest uitgebreide versie. Daar vind je veel uitleg bij de basiscompetenties. Dat heeft als voordeel dat je snel kan evalueren, maar als nadeel dat je veel informatie moet doornemen.

Rubric 2 is gebaseerd op rubric 1 en beknopter. Deze is leesvriendelijker, maar het vraagt al enige ervaring om ermee te werken.

De laatste is een '**rubric of one**'. Daar bepaalt de cursist waar hij/zij zich in het leerproces bevindt. Hij/zij voegt zelf aantekeningen toe in de tabel. Het is een instrument om aan zelfevaluatie te doen.

Rubric 1 en 2 zijn vanuit het **perspectief van de leerkracht of studiecoach** geschreven. Daarom vind je daar de aanspreektitel 'je'.

Rubric 3 is opgevat vanuit het **perspectief van de cursist**. Daarom vind je daar de aanspreektitel 'ik'.

Onderstaand sjabloonje kan je gemakkelijk aan de 'koptekst' toevoegen:

overleg 1: ____/____/____   overleg 2: ____/____/____   overleg 3: ____/____/____

Inschaling met de rubrics

De bedoeling is dat je de cursist inschaalt op **1 van deze 3 niveaus**:

beginner *: Hier is nog werk aan de winkel.

op weg **: Dit doe je al goed.

expert *** : Hier ben je expert in.

---

¹ [Matrix Nederlands en leren leren](#)

Voorzie minimum 2 keer de nodige tijd voor een **gesprek**. Het lijkt ons nog zinvoller als je hiervoor zelfs 3 keer kan inplannen. Je begint met een 'nulmeting', zodat er een duidelijke basis is om van te vertrekken. Zo kan je de evolutie opvolgen.

Je kan dezelfde rubric 3 keer opnieuw gebruiken en werken met andere kleuren; of je print de documenten telkens opnieuw af; of je stelt alles digitaal ter beschikking. Op het leerplatform 'moodle' kan je deze rubric als sjabloon invoegen.

Bij de nulmeting of het niveau 'beginner*' vind je vaak de woorden 'nog niet' en daar is een goede reden voor. Het stimuleert om verder te evolueren en het motiveert om te blijven oefenen.

Onderstaande zinnen kan je eventueel aan de rubrics toevoegen. Zo vat je kernachtig samen wat de cursist al kan.

Wat gaat goed? _____ **Wat kan beter?** _____

Aanpassen naar eigen visie, interesse, mogelijkheden

Al deze rubrics vormen een **basis** om je **open module** uit te bouwen. Pas ze naar wens aan naar het profiel van je cursist, de visie van je CVO of de accenten die je zelf wil leggen.

We hebben de lay-out bewust sober gehouden zodat je informatie kan weglaten of toevoegen of het logo van jouw centrum erop kan zetten.

Kortom, het is een werkdocument.

Veel succes ermee!

Team Edusprong Federatie Tweedekansonderwijs²:

Inez Coomans, CVO Cursa, inez.coomans@cursa.be

Veerle Couckuyt, CVO Crescendo, veerle.couckuyt@crescendo.be

Leen De Belder, CVO Antwerpen, ldebelder@cvoantwerpen.be

Liesbet Vanhaelen, CVO Volt, liesbet.vanhaelen@cvovolt.be

Bronnen afbeeldingen: freepic en uit de beeldenbank van Word zelf

---

² Edusprong-project 'Transparante informatie en ondersteuning in heldere taal voor cursisten TKO-2023'

1. Open modules creëren met de matrix ‘Nederlands en leren leren’

Bepaal de noden, vaardigheden en doelen

- Je omschrijft de geletterheidsnoden van je cursisten in een bepaalde opleiding.
- Je bepaalt de vaardigheden die je cursisten moeten aanleren en oefenen. Je legt de einddoelen vast.
- Je selecteert de benodigde basiscompetenties uit de [Matrix Nederlands en leren leren](#). Focus best op een beperkt aantal competenties om het leren krachtiger te maken.
- Je maakt een rubric waarbij de kolom ‘expert’ beschrijft wat je wil bereiken en waarbij de kolom ‘beginner’ beschrijft wat de (vermoedelijke) beginsituatie van je cursisten is. Je kan ook een ‘nulmeting’ doen, dan weet je exact waar je cursisten staan.

Bepaal het aantal lestijden

- Je kan kiezen uit open modules van 20, 40 of 60 lestijden. In het schooljaar 2023-2024, kan je ook nog modules van 10 lestijden aanbieden.
- Je moet het aantal lestijden dat je aan deze module besteedt, verantwoorden in een akkoordverklaring. Dit is een contract dat je cursisten moeten ondertekenen.

Maak je administratie in orde

- Je geeft de open module een naam en een unieke opleidingscode.
- Je meldt de module aan via het administratief systeem van je school.
- Je stelt een akkoordverklaring op waarin je kort uitleg geeft over het doel van de open module en de gekozen basiscompetenties.
- Je laat de cursist deze akkoordverklaring ondertekenen voor de start van de module. Voorbeelden van zo’n akkoordverklaring vind je op het einde van deze bundel.
- De gewone [vrijstellingscategorieën](#) voor inschrijvingsgeld gelden ook voor deze open modules.

Voorbeelden van open modules die je kan inrichten:

- een startmodule bij afstandsonderwijs
- een module in het kader van leerbegeleiding
- een aparte module om bepaalde vaardigheden te oefenen, bijvoorbeeld: presenteren, een CV maken...
- een module gekoppeld aan een andere module uit een beroepsopleiding. Zo voeg je leertijd toe aan deze module om geletterdheidsvaardigheden bij te brengen (beginnen met een opdracht, beter schrijven ...).
- een mogelijkheid die je tijdens schooljaar 2023-2024 nog kan toepassen:
Een L-module voor 50% gelijktijdig laten doorgaan met een beroepsopleiding. Dit maakt teamteaching mogelijk: een geletterdheidscoach en een vakleerkracht werken samen.

Meer informatie over geletterdheidsmodules vind je op deze sites:

[servicedocumentgeletterdheidsmodules-def-maart2016.pdf](#)

<https://sites.google.com/vocvo.be/geletterdheid-in-een-cvo/startpagina>

2. Beginnen met een opdracht

Basiscompetenties uit de matrix Nederlands en leren leren

- BC LM 026 (lezen) – zoekt informatie in instructies.
- BC LM 035 (lezen) - ordent informatie uit instructies.
- BC LM 046 (lezen) - vergelijkt informatie uit instructies met eigen informatie en informatie uit andere bronnen.

Mogelijke leertaken

- beginnen met een individuele opdracht (in afstand, voor een project, ...)
- beginnen met een complexe opdracht in de klas
- beginnen met een huistaak
- ...

Hulpmiddelen

[versterk het lezen](#) bij je cursisten

studietips 'stop met blokken, [leer studeren](#) '

methode [brain book buddy/boss](#)

Rubric 1: Beginnen met een opdracht

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>Je zoekt informatie over de opdracht in de instructies.</p> <p>BC LM 026 BC LM 035</p>	<p>Je leest de instructies nog niet goed of niet helemaal. Je stelt je nog geen vragen tijdens het lezen van de instructies.</p> <p>Je vindt de instructies soms te lang of te moeilijk.</p> <p>Je verliest de motivatie om ze te lezen.</p>	<p>Je probeert al om de instructies echt te lezen en te begrijpen. Je let meestal op de verschillende stappen van de instructie.</p> <p>Je ziet soms het verschil niet tussen de opdracht zelf en het materiaal dat je nodig hebt.</p> <p>Je bent wel gemotiveerd om de instructies te lezen.</p>	<p>Je zoekt in de instructies een antwoord op de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat moet ik precies doen? • Waar vind ik het (werk)materiaal? • Welke bronnen mag of moet ik gebruiken? • Wat moet ik indienen? • Wat is de deadline? • In welke stappen kan ik de taak opdelen? • Wat zijn de evaluatiecriteria?
<p>Je denkt na over het onderwerp van de taak.</p> <p>BC LM 046</p>	<p>Je bent snel afgeleid of je ziet nog geen link met de leerstof.</p> <p>Het onderwerp boeit je nog niet.</p> <p>Je vindt het moeilijk om gemotiveerd aan het werk te gaan en over het thema na te denken.</p>	<p>Je hebt al kennis over het onderwerp, maar je bent soms nog wel afgeleid. Je vindt het moeilijk om een link te leggen naar wat je leerkracht verteld heeft.</p> <p>Je probeert al een beetje info uit de les mee te nemen: Wat? Waar? Hoe? Wie? Wanneer? Noteer de volgende keer de informatie in kernwoorden.</p>	<p>Je weet al veel over het onderwerp. Je legt linken naar wat je in de les hebt geleerd. Je stelt vragen en zoekt informatie op tot je genoeg weet.</p> <p>Je noteert bepaalde informatie in kernwoorden voor jezelf: Wat? Waar? Hoe? Wie? Wanneer? ... Je luistert goed naar het advies van je leerkracht.</p>
<p>Je zoekt onbekende woorden of begrippen op.</p> <p>BC LM 046</p>	<p>Je zoekt nog geen onbekende of moeilijke woorden op. Misschien weet je nog niet goed hoe je dat moet doen?</p> <p>Weet je waar je hulp kan vinden?</p>	<p>Je gebruikt soms een (online) woordenboek of je googelt al eens een begrip dat je niet kent.</p> <p>Check ook af en toe of je bron betrouwbaar is. Weet je hoe je dat moet doen?</p>	<p>Je volgt een strategie om moeilijke begrippen op te zoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je controleert eerst of je uitleg kan vinden in de opdracht zelf of in de cursus. • Je zoekt moeilijke woorden op in een (online) woordenboek of je googelt deze begrippen. • Je controleert of de informatiebron betrouwbaar is. • Je vraagt eventueel uitleg aan iemand.

Rubric 2: Beginnen met een opdracht

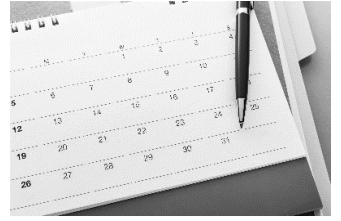
	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je zoekt informatie over de opdracht in de instructies. BC LM 026 BC LM 035	leest de instructies nog niet of nog niet goed vergeet vragen te stellen tijdens het lezen van de instructies Soms verlies je de motivatie om instructie te lezen.	Je probeert de instructies echt te lezen: de verschillende stappen Wat? Hoe? Wanneer? deadlines? Je weet welk materiaal je kan gebruiken. Je bent wel gemotiveerd.	Je zoekt in de instructies een antwoord op: <ul style="list-style-type: none"> • Wat moet ik precies doen? • Waar vind ik het werkmateriaal? • Welke bronnen mag of moet ik gebruiken? • Wat moet ik indienen? • Wanneer is de deadline? • In welke stappen kan ik de taak opdelen? • Wat zijn de evaluatiecriteria?
Je denkt na over het onderwerp van de taak. BC LM 046	afgeleid tijdens een uitleg nog geen motivatie om te beginnen nog geen notities	nog niet altijd een link tussen wat jij al weet en de uitleg in de les al notities maar soms te weinig	al een goed antwoord op: <ul style="list-style-type: none"> • Wat? Waar? Hoe? Wie? Wanneer? ... • link met de les of uitleg duidelijke notities
Je zoekt onbekende woorden of begrippen op. BC LM 046	nog geen strategie: <ul style="list-style-type: none"> • om woorden op te zoeken • om hulp te vragen 	af en toe een opzoeking, via: <ul style="list-style-type: none"> • (online) woordenboeken • google 	efficiënte opzoeking via: <ul style="list-style-type: none"> • lezen van uitleg in de taak zelf of in de cursus • gebruik van (online) woordenboek of google (+ controle bron)

Rubric of one: Beginnen met een opdracht

	* Hier moet ik nog aan werken.	** Dit doe ik al goed.	*** Hier ben ik een expert in.
<p>Ik zoek informatie over de opdracht in de instructies.</p> <p>BC LM 026 BC LM 035</p>		<p>Ik zoek in de instructies een antwoord op de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat moet ik precies doen? • Waar vind ik het (werk)materiaal? • Welke bronnen mag of moet ik gebruiken? • Wat moet ik indienen? • Wanneer is de deadline? • In welke stappen kan ik de taak opdelen? • Ken ik de evaluatiecriteria? 	
<p>Ik denk na over het onderwerp van de taak.</p> <p>BC LM 046</p>		<p>Ik sta stil bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat weet ik al over het onderwerp? • Wat weet ik uit de les: informatie of uitleg van de leerkracht? <p>Ik noteer enkele belangrijke ideeën en begrippen: Wat? Waar? Hoe? Wie? Wanneer? ...</p>	
<p>Ik zoek onbekende woorden of begrippen op.</p> <p>BC LM 046</p>		<p>Ik volg een strategie om moeilijke begrippen op te zoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ik controleer eerst of ik een uitleg kan vinden in de taak. • Ik zoek eventueel een uitleg in de cursus. • Ik zoek moeilijke woorden op in een (online) woordenboek of ik googel begrippen die ik niet ken. • Ik controleer of de informatiebron betrouwbaar is. • Ik vraag eventueel uitleg aan iemand. 	

3. Beter organiseren en plannen

Basiscompetenties uit matrix 'Nederlands en leren leren'

- BC LM 303: visualiseert een probleem en de aanpak ervan
- BC LM 304: voert een oplossingsplan uit
- BC LM 305: volgt een oplossingsplan op
- BC LM 306: stelt een oplossingsplan bij

- BC LM 364: is bereid hulp te vragen bij het eigen leerproces

Mogelijke leertaken

- praktische opdrachten
- samenwerken voor een project
- studeren van theorie
- omgaan met vakjargon
- externe activiteiten
- ...

Hulpmiddelen

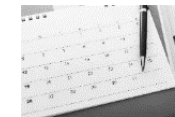

tips [Jobat](#)

een [planning](#) maken

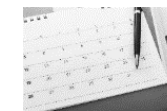
jezelf beter [organiseren](#)

Rubric 1: Beter organiseren en plannen

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>Je hebt een systeem dat werkt voor jou.</p>	<p>Je hebt nog geen systeem dat werkt voor jou. Zoek hierbij hulp bij de studiecoach.</p>	<p>Het systeem dat je gebruikt, staat nog niet op punt.</p>	<p>Je werkt met een systeem dat werkt voor jou.</p>
<p>Je organiseert je.</p>	<p>Je vindt het nog moeilijk om deadlines te halen, probeer te werken met een planning. Je bent nog niet voorbereid op evaluaties, zoek hulp om te onderzoeken hoe dit komt.</p>	<p>Soms ben je te laat met het indienen van een taak, soms ben je op tijd. Je bent voorbereid op evaluaties, maar één keer meer herhalen, zou best mogen. Maak regelmatig tijd om te studeren en te oefenen.</p>	<p>Je haalt de deadlines van taken. Je bent goed voorbereid op evaluaties. Je ziet het nut in van regelmatig te studeren en te werken.</p>
<p>BC LM 303 tot 306</p>	<p>Je bent nog niet georganiseerd. Probeer voor je naar de lessen of externe activiteiten (stage, bedrijfsbezoek, ...) gaat, even na te denken wat je allemaal nodig hebt.</p> <p>Probeer ook een realistische schatting van tijd te maken.</p>	<p>Je bent soms goed georganiseerd, soms niet. Probeer na te denken hoe dit komt. Zoek op tijd hulp voor problemen. Je bent meestal voorbereid als je naar de lessen of externe activiteiten gaat.</p> <p>Je bent meestal op tijd en je verwittigt wanneer je te laat bent.</p>	<p>Je bent goed georganiseerd. Je komt voorbereid naar de lessen en externe activiteiten.</p> <p>Je bent op tijd. Als je niet op tijd kan zijn of niet aanwezig kan zijn, dan verwittig je.</p>
<p>Je vraagt hulp indien nodig. BC LM 364</p>	<p>Je zoekt nog geen hulp. Weet je niet waar je hulp kan vinden? Vind je dat je geen hulp nodig hebt?</p>	<p>Je zoekt soms hulp wanneer het nodig is. Probeer dit vaker te doen. Wacht niet tot het te laat is.</p>	<p>Je zoekt op tijd hulp wanneer het nodig is. Je doet dit bij de andere cursisten, je leerkrachten, je studiecoach...</p>

Rubric 2: Beter organiseren en plannen

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>Je hebt een systeem dat werkt voor jou.</p> <p>Je organiseert je.</p> <p>BC LM 303 tot 306</p>	<p>er is nog geen systeem => zoek hulp bij _____</p> <p>nog moeilijk om deadlines te halen => planning?</p> <p>nog niet voorbereid op evaluaties => reden?</p> <p>nog problemen met organisatie => oorzaak? denk na voor je naar lessen of externe activiteiten (stage, bedrijfsbezoek) gaat => wat heb je nodig?</p> <p>tijd goed inschatten => moeilijk? waarom?</p>	<p>jouw systeem => nog niet op punt soms te laat, soms goed op tijd</p> <p>voorbereid op evaluaties => meer herhalen mag plan meer tijdstippen in om te studeren</p> <p>soms goed georganiseerd, soms niet => reden? meestal voorbereid op de lessen en externe activiteiten</p> <p>meestal op tijd</p> <p>anderen verwittigd wanneer je te laat bent</p>	<p>Je hebt een systeem dat werkt voor jou.</p> <p>Je haalt de deadlines van taken.</p> <p>Je bent goed voorbereid op evaluaties.</p> <p>Je studeert en werkt regelmatig.</p> <p>Je bent goed georganiseerd.</p> <p>Je komt voorbereid naar de lessen en externe activiteiten.</p> <p>Je bent op tijd en je verwittigt wanneer je te laat bent.</p>
<p>Je vraagt hulp indien nodig.</p> <p>BC LM 364</p>	<p>Je zoekt nog geen hulp.</p> <p>Weet je nog niet waar je hulp kan vinden?</p> <p>Vind je dat je geen hulp nodig hebt?</p>	<p>Je zoekt soms hulp wanneer het nodig is.</p> <p>Probeer dit vaker te doen.</p> <p>Wacht niet tot het te laat is.</p>	<p>Je zoekt op tijd hulp wanneer het nodig is.</p> <p>Je doet dit bij de andere cursisten, je leerkrachten, je studietoestel...</p>

Rubric of one: Beter organiseren en plannen

	* Hier moet ik nog aan werken.	** Dit doe ik al goed.	*** Hier ben ik expert in.
Ik heb een systeem dat werkt voor mij. Ik organiseer me. BC LM 303 tot 306		<p>Ik heb een systeem dat werkt voor mij. De deadlines van taken en opdrachten haal ik. Ik ben tevreden over de voorbereiding van evaluaties.</p> <p>Ik ben goed georganiseerd. Voor ik naar de lessen of externe activiteiten ga, controleer ik wat ik nodig heb.</p> <p>Ik ben op tijd. Als ik toch te laat ben, verwittig ik de school/leerkracht.</p>	
Ik vraag hulp indien nodig. BC LM 364		<p>Ik zoek hulp als het nodig is. Ik weet de weg te vinden naar medecursisten, mijn leerkrachten of studiecoach.</p>	

4. Beter omgaan met stress

Basiscompetenties uit matrix 'Nederlands en leren leren'

- BC LM 361: gaat met druk om in het eigen leerproces
- BC LM 364: is bereid hulp te vragen bij het eigen leerproces
- BC LM 303: visualiseert een probleem en de aanpak ervan
- BC LM 304: voert een oplossingsplan uit
- BC LM 305: volgt een oplossingsplan op
- BC LM 306: stelt een oplossingsplan bij

Hulpmiddelen

tips voor [minder stress](#)

filmpje over [omgaan met stress](#)

filmpje over [tijd creëren voor jezelf](#)

vijf redenen om [vriendelijk voor jezelf](#) te zijn

Rubric 1: Beter omgaan met stress (perfectionisme – faalangst – uitstelgedrag)

		*	**	***	****
<p>Ik herken de signalen van stress.</p> <p>BC LM 361 BC LM 364</p>	<p>Ik weet wat de signalen van stress zijn en hoe ik hierop moet reageren. Voor de lessen starten, heb ik overleg gehad met trajectbegeleiding of met mijn leerkrachten. Mogelijke afspraken zijn: even buiten bij onrust, naar het OLC om te werken,...</p> <p>Als ik heel zenuwachtig/angstig zou worden om een deadline te halen, ga ik in overleg met de leerkracht. Daarbij laat ik zien hoever mijn werk staat en maak ik met haar/hem een verdere planning.</p>				
<p>Ik bereid me voldoende voor op een taak.</p> <p>BC LM 303 tot 306</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ik heb een agenda waarin ik mijn taken en toetsen noteer. • Ik plan voldoende tijd in: niet te weinig en niet te veel. • Ik wacht niet tot de laatste avond om te studeren. 				
<p>Ik weet waar ik hulp kan vinden.</p> <p>BC LM 364 BC LM 306</p>	<p>Ik heb hulp van familie en vrienden die me geruststellen wanneer het nodig is. Ik vraag aan mijn leerkrachten duidelijk wat zij verwachten. Er is een studiecoach of trajectbegeleider op school die me helpt bij studietechnieken.</p> <p>Na een taak of toets probeer ik na te denken wat goed ging en wat nog een werkpunt is. Ik ken ook nog andere plekken buiten familie, vrienden en school waar ik terecht kan voor hulp.</p>				
<p>Ik heb duidelijke doelen voor de toekomst.</p>	<p>Ik ben me ervan bewust dat ik gezond moet leven en probeer dit te doen door: voldoende ontspanning en rust in te bouwen, op mijn voeding te letten en regelmatig te bewegen.</p> <p>Daarbij focus ik me op wat geslaagd is en ben ik trots op wat ik al bereikt heb. Ik heb een aantal doelen in de toekomst waarop ik focus. Alle stappen in de goede richting helpen me.</p>				

Rubric of one: Beter omgaan met stress (perfectionisme – faalangst – uitstelgedrag)

	** Dit doe ik al goed:	*** De volgende keer werk ik aan:
Ik herken de signalen van stress. BC LM 361 BC LM 364	Ik herken signalen van stress en kan hierop reageren. Ik overleg voor de start met trajectbegeleiding en leerkrachten Er zijn duidelijke afspraken gemaakt. Als ik heel zenuwachtig/angstig ben voor een deadline, ga ik in overleg met mijn leerkracht en bespreek ik een verdere planning.	
Ik bereid me voldoende voor op een taak. BC LM 303 tot 306	Ik heb een agenda. Daarnaast plan ik voldoende tijd in. Ik wacht niet tot de laatste avond om te studeren.	
Ik weet waar ik hulp kan vinden. BC LM 364 BC LM 306	Ik denk na over wat goed ging en wat nog een werkpunt is. Gelukkig heb ik hulp van familie en vrienden + van mijn studiecoach of trajectbegeleider.	
Ik heb duidelijke doelen voor de toekomst.	Ik probeer gezond te leven : voldoende ontspanning en rust, voedzame maaltijden, regelmatige beweging en sociaal contact. Ik focus op goede resultaten en wat ik bereikt heb. In de toekomst weet ik wat ik wil.	

5. Beter studeren

Basiscompetenties uit de matrix Nederlands en leren leren

- BC LM 360 - motiveert zichzelf bij het eigen leerproces
- BC LM 369 - heeft inzicht in de omgeving en de impact op het eigen leerproces
- BC LM 370 - heeft inzicht in verschillende soorten leerdoelen
- BC LM 371 - heeft inzicht in verschillende soorten leertaken en -activiteiten
- BC LM 372 - heeft inzicht in verschillende soorten leerstrategieën
- BC LM 379 - evalueert het bereikte leerresultaat

Mogelijke leertaken

- studeren voor evaluaties
- een hoofdstuk uit een cursus of een samenvatting memoriseren
- systematisch oefenen en herhalen (bijvoorbeeld woordenschat, formules, ...)
- ...

Hulpmiddelen

tips over effectief leren:

<https://excel.thomasmore.be/wijze-lessen/>

<https://www.klasse.be/526942/executieve-functies-secundair/>

<https://www.klasse.be/253131/effectief-leren-buikgevoel-versus-wetenschap/>

<https://www.klasse.be/261546/leren-ezelsbruggetje-geheugenpaleis/>

<https://leer.tips/>

Leertools om leermateriaal mee te maken

<http://www.quizlet.com>

<http://www.bookwidgets.com>

Rubric 1: Beter studeren

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je motiveert jezelf. BC LM 360	Je denkt nog niet na over waarom en hoe je iets gaat studeren. Je begint te studeren vlak voor een toets, een les of een taak.	Je maakt meestal een planning. Je vraagt eventueel hulp aan je leerkracht of studiecoach. Je studeert soms vlak voor een toets, en soms begin je vroeger.	Je studeert om het echt te kunnen. Je formuleert daarbij concrete doelen: tegen ... kan/ken ik .... Je verdeelt het studiewerk over een aantal studiemomenten.
Je bereidt je voor om te studeren. BC LM 369 BC LM 370	Je weet nog niet goed wat je moet kennen en kunnen. Je organiseert je cursusmateriaal nog niet. Je weet nog niet goed waar of wanneer je gaat studeren. Je smartphone ligt naast jou om geen berichten te missen.	Je weet wat je moet kunnen en kennen. Je cursusmateriaal is volledig en je weet waar je alles kunt vinden. Je legt soms je smartphone aan de kant als je gaat studeren.	Je weet wat je moet kunnen en kennen. Je cursusmateriaal is volledig en je weet waar je alles kunt vinden. Je studeert op een rustige plaats en op een rustig moment. Je let erop dat je smartphone uit de buurt is als je gaat studeren.
Je bent een goede studiecoach voor jezelf. BC LM 371 BC LM 372	Je begint te studeren zonder te kijken wat je al kan. Je studeert door te lezen of door enkele oefeningen te maken. Je kan nog niet actief studeren.	Je vraagt studietips aan je leerkracht of studiecoach en probeert die uit. Als je oefeningen maakt, let je op de werkwijze die je moet toepassen. Je studeert al actiever en doet veel meer dan lezen en herlezen.	Je controleert wat je al kan voor je begint te Studeren. Je focust vooral op wat je nog niet kan. Je studeert actief: door zelf vragen te stellen, door een schema te maken, door de leerstof aan jezelf uit te leggen, door na te denken hoe je iets moet aanpakken. Je plant herhaling in.
Je evalueert jezelf. BC LM 379	Je controleert nog niet of je alles kent. Je test jezelf nog niet.	Je controleert soms of je alles hebt gestudeerd.	Je controleert of je alles hebt gestudeerd. Je test of je kent en kunt wat je moet kennen en kunnen.

Rubric 2: Beter studeren

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>Je motiveert jezelf.</p> <p>BC LM 360</p>	<p>Je denkt nog niet veel na over waarom en hoe je iets gaat studeren.</p> <p>Je begint te studeren vlak voor een toets, een les of een taak. Probeer dit de volgende keer eens anders te doen.</p>	<p>Je informeert je al goed over wat je moet kunnen. Probeer het studiewerk nog beter te verdelen.</p> <p>Je maakt soms al een planning.</p>	<p>Je studeert om het echt te kunnen. Je verdeelt het studiewerk over een aantal studiemomenten.</p> <p>Je formuleert concrete doelen: tegen ... kan/ken ik ...</p>
<p>Je bereidt je voor om te studeren.</p> <p>BC LM 369 BC LM 370</p>	<p>Je vergeet soms iets te studeren. Je vindt nog niet altijd al het cursusmateriaal.</p> <p>Je legt je smartphone naast jou zodat je geen berichten mist.</p>	<p>Je weet wat je moet kennen en kunnen. Je controleert of je alle cursusmateriaal hebt.</p> <p>Je legt je smartphone aan de kant.</p>	<p>Je weet wat je moet kennen en kunnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cursusmateriaal ligt klaar voor je begint • organisatie: rustige plaats en moment • smartphone aan de kant
<p>Je bent een goede studiecoach voor jezelf.</p> <p>BC LM 371 BC LM 372</p>	<p>Je begint te studeren zonder te kijken wat je al kan. Je studeert nog niet actief. Probeer jezelf vragen te stellen, de leerstof uit te leggen, te werken met mindmaps of de Cornell methode.</p>	<p>Je past soms de studietips van je leerkracht of studiecoach toe. Je studeert al actiever dan alleen lezen en herlezen. Probeer altijd de juiste werkwijze toe te passen bij oefeningen.</p>	<p>Je test jezelf om te controleren wat je al kan. Je studeert wat je nog niet kan. Je studeert actief, je past studietips toe. Je past de manier van studeren aan wat je moet leren. Je plant herhaling in.</p>
<p>Je evalueert jezelf.</p> <p>BC LM 379</p>	<p>Je controleert nog niet of je alles hebt gestudeerd. Je test jezelf nog niet.</p>	<p>Je controleert soms al of je alles hebt gestudeerd. Probeer jezelf af en toe te testen.</p>	<p>Je controleert of je alles hebt geleerd. Je test of je kent en kunt wat je moet kennen en kunnen.</p>

Rubric of one: Beter studeren

	* Hier moet ik nog aan werken.	** Dit doe ik al goed.	*** Hier ben ik een expert in.
Ik motiveer mezelf. BC LM 360		Ik studeer om het echt te kunnen. Ik verdeel het studiewerk over een aantal studiemomenten. Ik formuleer concrete doelen: tegen ... kan/ken ik ...	
Ik bereid me voor om te studeren. BC LM 369 BC LM 370		Ik weet wat ik moet kennen en kunnen. Het cursusmateriaal ligt klaar voor ik begin. Ik vind een rustige plaats en een rustig moment om te studeren. Ik leg mijn smartphone aan de kant.	
Ik ben een goede studiecoach voor mezelf. BC LM 371 BC LM 372		Ik test mezelf om te controleren wat ik al kan. Ik studeer wat ik nog niet kan. Ik studeer actief, ik pas studietips toe. Ik studeer afhankelijk van de leerstof op een andere manier. Ik plan herhaling in.	
Ik evalueer mezelf. BC LM 379		Ik controleer of ik alles heb geleerd. Ik test of ik ken en kan wat ik moet kennen en kunnen.	

6. Beter samenvatten

Basiscompetenties uit matrix 'Nederlands en leren leren'

- BC LM 001 - achterhaalt de hoofdgedachte en volgt de gedachtegang in studieteksten
- BC LM 010 - onderscheidt hoofd-, bijzaken en details in studieteksten
- BC LM 030 - ordent informatie uit studieteksten
- BC LM 157 - geeft informatie weer in een zelf opgebouwd schema
- BC LM 158 - vat informatie uit één bron samen.

Mogelijke leertaken

- een tekst verwerken aan de hand van een samenvatting
- een samenvatting maken om een hoofdstuk te studeren
- ...

Hulpmiddelen

filmpje over [samenvatting](#) maken

Stappenplan om te leren [samenvatten](#)

leertool om een [mindmaps](#) te maken

Rubric 1: Beter samenvatten

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je begrijpt de tekst. BC LM 001	Je begrijpt de tekst nog niet. Onderstreep de woorden die je niet begrijpt en zet er de betekenis bij.	Je onderstreept de woorden die je niet begrijpt. Dat is goed. Zoek nu de betekenis hiervan op en maak notities.	Je onderstreept de woorden die je niet begrijpt. Je schrijft er kort bij wat ze betekenen. Goed!
Je creëert structuur in de tekst. BC LM 010	Je markeert nog geen belangrijke woorden, zinnen of titels.	Je markeert belangrijke woorden. Dat is al goed, maar je zou nog meer structuur kunnen voorzien - door de titels en de hoofdtitels een kleur te geven - door belangrijke begin- of eindzinnen te markeren.	Je geeft de hoofdtitel en tussentitels een kleur. Je markeert de belangrijke begin- of eindzinnen van de alinea's. Je markeert ook andere belangrijke woorden.
Je vat de inhoud samen. BC LM 157 BC LM 158	Je schrijft lange stukken tekst over uit de originele tekst. Wat je hebt geschreven, heeft nog geen structuur of samenhang.	Je maakt een schema waarin je de eerder gemarkeerde steekwoorden of afkortingen noteert. Verbind de woorden en zorg voor samenhang en structuur.	Je maakt een schema waarbij je de eerder gemarkeerde steekwoorden of afkortingen noteert en deze met elkaar verbindt. De informatie is helder gestructureerd.
Je verzorgt de lay-out. BC LM 157	Je gebruikt nog geen kleur, afbeeldingen of symbolen.	Je gebruikt kleur. Dat is al goed, maar probeer ook eens iets te tekenen of een foto toe te voegen.	Je gebruikt kleur en afbeeldingen of symbolen.

Rubric 2: Beter samenvatten

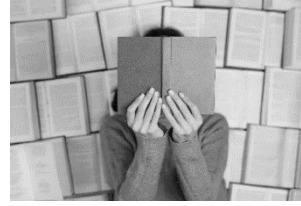
	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je begrijpt de tekst. BC LM 001	begrijpt de tekst nog niet onderstreept nog geen belangrijke woorden schrijft nog geen woordverklaring op	onderstreept soms de woorden die nieuw of moeilijk zijn ☹ goed! zoek nu de betekenis hiervan op en noteer die	Je onderstreept de woorden die je niet begrijpt. Je schrijft er kort bij wat ze betekenen. Goed!
Je creëert structuur in de tekst. BC LM 010	markeert nog geen belangrijke woorden zinnen of titels	markeert belangrijke woorden ☹ goed! Voorzie nog meer structuur <ul style="list-style-type: none"> • geef hoofdtitels en tussentitels kleur •• Markeer begin- en eindzinnen 	Je geeft hoofdtitel en tussentitels kleur. Je markeert begin- of eindzinnen Je markeert ook andere belangrijke woorden.
Je vat de inhoud samen. BC LM 157 BC LM 158	kopieert lange stukken tekst uit originele tekst. nog geen structuur of samenhang	schema met steekwoorden en/of afkortingen ☹ goed! ☹☹Verbind woorden en zorg voor samenhang en structuur	Je hebt een duidelijk schema met steekwoorden of afkortingen. Je woorden zijn verbonden. Je hebt gezorgd voor een heldere structuur.
Je verzorgt de lay-out. BC LM 157	nog geen kleur nog geen afbeeldingen, symbolen of illustraties ⇒ nog geen lay-out	kleurgebruik ☹ goed! ☹☹Voeg afbeeldingen of illustraties toe ⇒ sobere lay-out	Je gebruikt kleur. Je gebruikt afbeeldingen, symbolen, illustraties. ⇒ aangename lay-out

Rubric of one: Beter samenvatten

	* Hier moet ik nog aan werken.	** Dit doe ik al goed.	*** Hier ben ik expert in.
Ik begrijp de tekst. BC LM 001		Ik onderstreep de woorden die ik niet begrijp. Ik noteer de betekenis bij deze woorden.	
Ik creëer structuur in de tekst. BC LM 010		Ik geef de hoofdtitel en tussentitels een kleur. Ik markeer belangrijke begin- of eindzinnen van de alinea's. Ik markeer overige belangrijke woorden.	
Ik vat de inhoud samen. BC LM 157 BC LM 158		Ik maak een schema waarbij ik de eerder gemarkeerde steekwoorden of afkortingen noteer. Ik verbind belangrijke informatie met elkaar.	
Ik verzorg de lay-out. BC LM 157		Ik gebruik kleur en afbeeldingen of symbolen. Dat doe ik consequent. Als ik een mindmap maak, let ik op deze zaken: horizontale bladspiegel, kernwoord of afbeelding in het midden, verschillende aparte nevenwoorden, beknopte uitleg, gebruik van pijlen, ...	

7. Beter lezen

Basiscompetenties uit matrix 'Nederlands en leren leren'

- BC LM 265 (leren leren) - oriënteert zich in informatie
- BC LM 266 (leren leren) - begrijpt informatie
- BC LM 267 (leren leren) - ziet verbanden binnen informatie
- BC LM 268 (leren leren) - geeft informatie met eigen woorden weer
- BC LM 269 (leren leren) - onderscheidt hoofd- en bijzaken
- BC LM 271 (leren leren) - onderscheidt feiten en meningen
- BC LM 282 (leren leren) - visualiseert informatie overzichtelijk
- BC LM 001 - 006 (lezen) - teksttypes: studieteksten, journalistieke teksten, populairwetenschappelijke teksten, aankondigingen en voorlichtingsmateriaal; contracten
- BC LM 066 - (lezen) - leesstrategieën

Mogelijke leertaken

- een hoofdstuk in een cursus lezen om een schema te maken
- artikels lezen op websites om informatie te verzamelen
- een brochure van de gemeente of van een organisatie lezen
- ...

Hulpmiddelen

tips voor goede [leesopdrachten](#)

tips om een [mindmap](#) te maken

Ken je de 'insluitende lezer'? Deze functie in Word helpt om beter te lezen op de computer. (zie literatuurlijst voor de cursist.)

Ken je de 'voorleesfunctie'? Ga naar 'Controleren' in Word.

Rubric 1: Beter lezen

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je ziet de structuur. BC LM 265 BC LM 267	Je besteedt nog geen aandacht aan de grote delen van de tekst: inleiding-midden-slot. Je kijkt nog niet naar (tussen)titels of signaalwoorden. Op die manier mis je de logica en tekstverbanden.	Je besteedt al wat aandacht aan de grote delen van de tekst: inleiding-midden-slot. Je bekijkt (tussen)titels en signaalwoorden, maar ga nog wat verder. Ga op zoek naar logica en tekstverbanden.	Je besteedt aandacht aan de grote delen van de tekst: inleiding-midden-slot, signaalwoorden en (tussen)titels. Je hebt inzicht in de opbouw van een complexere tekst. Je ziet tekstverbanden en begrijpt de logica.
Je begrijpt de hoofdgedachten. BC LM 266 BC LM 269	Je begrijpt het leesdoel nog niet. Het lukt je nog niet om belangrijke informatie uit een tekst te halen, want je ziet geen verschil tussen hoofdzaken en bijzaken. Het loopt misschien moeilijk, omdat de tekst niet over jouw leefwereld gaat.	Je kan al enkele hoofdgedachten terugvinden, maar hebt daarbij ondersteuning nodig. Je ziet niet altijd het verschil tussen wat belangrijk en minder belangrijk is. Je hebt het moeilijker met thema's die niet bij jouw leefwereld aansluiten.	Je vindt vlot de hoofdgedachten in de tekst en interpreteert ze correct. Je ziet het verschil tussen hoofdzaken en bijzaken. Je kan ook thema's buiten jouw leefwereld aan.
Je geeft de hoofdgedachten correct weer. BC LM 268 BC LM 271 BC LM 282	Je kan de hoofdgedachten van de tekst nog niet uitdrukken in een schema. Je antwoordt begripsvragen nog niet correct of naast de kwestie. Je ziet nog geen verschil tussen feiten en meningen.	Het lukt je al om een aantal hoofdgedachten weer te geven. Hier en daar ben je nog onvolledig of onduidelijk bij begripsvragen of in een schema. Let op dat je feiten niet verwart met meningen.	Je kan de hoofdgedachten correct en duidelijk weergeven bij begripsvragen of in een schema. Je legt alles grondig uit. Je kan feiten en meningen van elkaar onderscheiden.
Je begrijpt de woordenschat. BC LM 066	Er zijn nog te veel ongekende woorden voor jou om de tekst te begrijpen. Ze vormen een barrière tussen jou en de informatie in de tekst. Woorden efficiënt opzoeken lukt je nog niet.	Je begrijpt een aantal belangrijke woorden nog niet vanuit de context of je eigen talenkennis. Soms slaag je erin om de betekenis van ongekende woorden correct op te zoeken, soms niet.	Je begrijpt de meeste woorden vanuit de context of je eigen talenkennis. Je vindt de betekenis van ongekende woorden door ze efficiënt op te zoeken.
Je blijft je concentreren. BC LM 066	Je denkt nog niet na over een geschikte aanpak om de informatie te lezen. Je haakt af, omdat de inhoud je nog niet boeit of omdat de tekst voor jou te lang is.	Je probeert de informatie aandachtig te lezen. Als de inhoud wat complexer wordt of de tekst wat langer, verlies je soms je focus.	Je hebt een geschikte aanpak om de informatie te lezen. Je kan je focus van het begin tot het einde bewaren. De lengte of het thema spelen geen rol.

Rubric 2: Beter lezen

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je ziet de structuur. BC LM 265 - 267	nog weinig of geen aandacht voor grote tekstdelen: inleiding-midden- slot nog weinig of geen aandacht voor (tussen)titels, signaalwoorden en verbanden	beperkte aandacht voor grote tekstdelen: inleiding-midden-slot beperkte aandacht voor (tussen)titels, signaalwoorden en verbanden	veel aandacht voor grote tekstdelen: inleiding-midden-slot veel aandacht voor (tussen)titels, signaalwoorden en verbanden inzicht in opbouw van complexere tekst
Je begrijpt de hoofdgedachten. BC LM 266 - 269	nog weinig of geen inzicht in leesdoel nog weinig of geen inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken	beperkt inzicht in leesdoel beperkt inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken	goed inzicht in leesdoel goed inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken, ook bij thema's buiten de leefwereld
Je geeft de hoofdgedachten correct weer. BC LM 268 - 271 - 282	weergave van de inhoud nog niet correct of naast de kwestie nog geen onderscheid tussen feiten en meningen	weergave van de inhoud soms nog onvolledig of onduidelijk meestal onderscheid tussen feiten en meningen	weergave van de inhoud correct, grondig en duidelijk goed onderscheid tussen feiten en meningen
Je begrijpt de woordenschat. BC LM 066	te veel ongekende woorden om de informatie te begrijpen nog weinig of geen opzoekvaardigheden	beperkt aantal ongekende woorden om de informatie te begrijpen beperkte opzoekvaardigheden	woordenschat gekend vanuit context of talenkennis efficiënte opzoekvaardigheden
Je blijft je concentreren. BC LM 066	nog geen geschikte aanpak om de informatie te lezen nog geen interesse in thema te korte focus	meestal geschikte aanpak om de informatie te lezen voldoende interesse in thema voldoende focus	geschikte aanpak om de informatie te lezen ruime interesse in thema focus tot het einde, ook bij langere en complexe teksten

Rubric of one: Beter lezen

	* Hier moet ik nog aan werken.	**Dit doe ik al goed.	***Hier ben ik expert in.
Ik zie de structuur. BC LM 265 BC LM 267		Ik besteed aandacht aan de grote delen van de tekst: inleiding-midden-slot. Ik kijk naar signaalwoorden en (tussen)titels. Ik heb dus inzicht in de opbouw van de tekst en de tekstverbanden. Ik begrijp de logica.	
Ik begrijp de hoofdgedachten. BC LM 266 - 269		Ik vind vlot de hoofdgedachten in de tekst en ik interpreteer ze correct. Ik zie het verschil tussen hoofdzaken en bijzaken. Ik kan ook thema's buiten mijn leefwereld aan.	
Ik geef de hoofdgedachten correct weer. BC LM 268 – 271 - 282		Ik kan de hoofdgedachten correct en duidelijk weergeven bij begripsvragen of in een schema. Ik leg alles grondig uit. Ik kan feiten en meningen van elkaar onderscheiden.	
Ik begrijp de woordenschat. BC LM 066		Ik begrijp de meeste woorden vanuit de context of mijn eigen talenkennis. Ik vind de betekenis van ongekende woorden door ze efficiënt op te zoeken.	
Ik blijf me concentreren. BC LM 066		Ik heb een geschikte aanpak om de informatie te lezen en te verwerken. Ik kan mijn focus van het begin tot het einde bewaren. De lengte of het thema spelen geen rol.	

8. Beter luisteren

Basiscompetenties uit matrix 'Nederlands en leren leren'

- BC LM 265 (leren leren) - oriënteert zich in informatie
- BC LM 266 (leren leren) - begrijpt informatie
- BC LM 267 (leren leren) - ziet verbanden binnen informatie
- BC LM 268 (leren leren) - geeft informatie met eigen woorden weer
- BC LM 269 (leren leren) - onderscheidt hoofd- en bijzaken
- BC LM 271 (leren leren) - onderscheidt feiten en meningen
- BC LM 282 (leren leren) - visualiseert informatie overzichtelijk
- BC LM 068 - 071 (luisteren) - teksttypes: studieteksten, journalistieke teksten, populairwetenschappelijke teksten, aankondigingen en voorlichtingsmateriaal
- BC LM 101 - (luisteren) - luisterstrategieën

Mogelijke leertaken

- een video over de leerstof bekijken en notities maken
- een nieuwsbericht beluisteren
- een podcast beluisteren om bepaalde informatie te verzamelen
- ...

Hulpmiddelen

Je kan bij het beluisteren van een fragment meestal de afspeeltijd iets trager zetten, zo begrijpen sommige cursisten het fragment iets beter.

Tips om een [mindmap](#) te maken

Ken je de 'voorleesfunctie'? Ga naar 'Controleren' in Word.

www.nedbox.be is een dankbare website om cursisten te laten oefenen

Rubric 1: Beter luisteren

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je ziet de structuur. BC LM 265 BC LM 267	Je besteedt nog geen aandacht aan: inleiding-midden- slot. Je besteedt nog geen aandacht gesproken signaalwoorden. Zo mis je de verbanden in de uitleg.	Je besteedt al wat aandacht aan inleiding-midden-slot. Je luistert naar (tussen)titels en signaalwoorden, maar ga nog wat verder. Ga op zoek naar logica en verbanden in de uitleg.	Je besteedt aandacht aan inleiding-midden-slot, signaalwoorden en (tussen)titels. Je hebt inzicht in de opbouw van een complexere uitleg. Je ziet verbanden en begrijpt de logica.
Je begrijpt de hoofdgedachten. BC LM 266 BC LM 269	Je begrijpt het luisterdoel nog niet. Het lukt je nog niet om belangrijke informatie uit een tekst te halen, want je hoort/ziet nog geen verschil tussen hoofd- en bijzaken. Het loopt misschien nog moeilijk, omdat de informatie niet over jouw leefwereld gaat.	Je kan al enkele hoofdgedachten terugvinden, maar hebt daarbij ondersteuning nodig. Je ziet niet altijd het verschil tussen wat belangrijk en minder belangrijk is. Je hebt het moeilijker met thema's die niet bij jouw leefwereld aansluiten.	Je vindt vlot de hoofdgedachten in de informatie en interpreteert ze correct. Je ziet het verschil tussen hoofdzaken en bijzaken. Je kan ook thema's buiten jouw leefwereld aan.
Je geeft de hoofdgedachten correct weer. BC LM 268 BC LM 271 BC LM 282	Je antwoordt begripsvragen nog niet correct of naast de kwestie. Je kan de hoofdgedachten van de beluisterde tekst niet uitdrukken in een schema. Je ziet nog geen verschil tussen feiten en meningen.	Het lukt je al om een aantal hoofdgedachten weer te geven. Hier en daar ben je nog wel onvolledig of onduidelijk bij begripsvragen of in een schema. Let op dat je feiten niet verwart met meningen.	Je kan de hoofdgedachten correct en duidelijk weergeven bij begripsvragen of in een schema. Je legt alles grondig uit. Je kan feiten en meningen van elkaar onderscheiden.
Je begrijpt de woordenschat. BC LM 101	Er zijn nog te veel ongekennde woorden voor jou om de uitleg te begrijpen. Woorden effectief opzoeken lukt je nog niet.	Je begrijpt een aantal belangrijke woorden nog niet vanuit de context of je eigen talenkennis. Soms slaag je erin om de betekenis van ongekennde woorden correct op te zoeken, soms niet.	Je begrijpt de meeste woorden vanuit de context of je eigen talenkennis. Je vindt de betekenis van ongekennde woorden door ze effectief op te zoeken.
Je blijft je concentreren. BC LM 101	Je denkt nog niet na over een geschikte aanpak om de informatie te beluisteren. Je haakt af, omdat de inhoud je nog niet boeit of omdat het voor jou te lang duurt.	Je probeert de informatie aandachtig te beluisteren. Wanneer de inhoud wat complexer wordt of wanneer de tekst wat langer is, verlies je soms je focus.	Je hebt een geschikte aanpak om de informatie te beluisteren. Je kan je focus van het begin tot het einde bewaren. De lengte of de inhoud spelen geen rol.

Rubric 2: Beter luisteren

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je ziet de structuur. BC LM 265 BC LM 267	nog weinig of geen aandacht voor: inleiding- midden -slot nog weinig of geen aandacht voor (tussen)titels, signaalwoorden, verbanden en logica	beperkte aandacht voor inleiding-midden-slot beperkte aandacht voor (tussen)titels, signaalwoorden, verbanden en logica	veel aandacht voor inleiding-midden-slot veel aandacht voor (tussen)titels, signaalwoorden, verbanden en logica inzicht in opbouw van complexere tekst
Je begrijpt de hoofdgedachten. BC LM 266 BC LM 269	nog weinig of geen inzicht in het luisterdoel nog weinig of geen inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken	beperkt inzicht in het luisterdoel beperkt inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken	goed inzicht in het luisterdoel goed inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken, ook bij thema's buiten de leefwereld
Je geeft de hoofdgedachten correct weer. BC LM 268 - 271 - 282	weergave van de inhoud niet correct of naast de kwestie. nog geen onderscheid tussen feiten en meningen	weergave van de inhoud soms nog onvolledig of onduidelijk meestal onderscheid tussen feiten en meningen	weergave van de inhoud correct, grondig en duidelijk goed onderscheid tussen feiten en meningen
Je begrijpt de woordenschat. BC LM 101	nog te veel ongekende woorden om de informatie te begrijpen nog weinig of geen opzoekvaardigheden	beperkt aantal ongekende woorden om de informatie te begrijpen beperkte opzoekvaardigheden	woordenschat gekend vanuit context of talenkennis efficiënte opzoekvaardigheden
Je blijft je concentreren. BC LM 101	nog geen geschikte aanpak om de informatie te beluisteren nog geen interesse in thema te korte focus	meestal geschikte aanpak om de informatie te beluisteren voldoende interesse in thema voldoende focus	geschikte aanpak om de informatie te beluisteren ruime interesse in thema focus tot het einde, ook bij langere en complexe teksten

Rubric of one: Beter luisteren

	*Hier moet ik nog aan werken.	**Dit doe ik al goed.	***Hier ben ik expert in.
Ik zie de structuur. BC LM 265 BC LM 267		Ik besteed aandacht aan de grote delen van de tekst: inleiding-midden-slot. Ik kijk naar signaalwoorden en (tussen)titels. Ik heb dus inzicht in de opbouw van de uitleg en de verbanden. Ik begrijp de logica.	
Ik begrijp de hoofdgedachten. BC LM 266 BC LM 269		Ik vind vlot de hoofdgedachten in de informatie en ik interpreteer ze correct. Ik zie het verschil tussen hoofdzaken en bijzaken. Ik kan ook thema's buiten mijn leefwereld aan.	
Ik geef de hoofdgedachten correct weer. BC LM 268 - 271 - 282		Ik kan de hoofdgedachten correct en duidelijk weergeven bij begripsvragen of in een schema. Ik leg alles grondig uit. Ik kan feiten en meningen van elkaar onderscheiden.	
Ik begrijp de woordenschat. BC LM 101 (luisterstrategieën)		Ik begrijp de meeste woorden vanuit de context of mijn eigen talenkennis. Ik vind de betekenis van ongekende woorden door ze efficiënt op te zoeken.	

9. Beter schrijven

Basiscompetenties uit matrix 'Nederlands en leren leren'

- BC LM 154 - 196 (schrijven) - teksttypes: notities, schema, samenvatting, (reflectie)verslag, uiteenzetting, betoog, voorstelling, werkstuk, instructie, correspondentie, cv, formulier, evaluatie, examenantwoord
- BC LM 197 (schrijven) - schrijfstrategieën
- BC LM 198 (schrijven) - taaltechnische vaardigheden

Mogelijke leertaken

- een reactie op een actueel thema geven
- een uitnodiging opstellen
- een sollicitatiebrief maken
- een verslag schrijven
- ...

Hulpmiddelen

studietips 'stop met blokken, [leer studeren](#) '

laat je tekst controleren met de [schrijfassistent](#)

Rubric 1: Beter schrijven

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
Je geeft de boodschap helder weer. BC LM 197-198	Je begrijpt het schrijfdoel nog niet. Je past je nog niet aan de doelgroep aan. Je ziet het verschil nog niet tussen wat belangrijk en minder belangrijk is. Je volgt de instructies nog niet. Je boodschap komt nog niet over.	Je respecteert het schrijfdoel. Je houdt rekening met de doelgroep, maar soms heb je wel nog ondersteuning nodig. Je brengt de boodschap over, maar hier en daar ben je nog wel onvolledig of onduidelijk.	Je respecteert het schrijfdoel. Je past je aan de doelgroep aan. Je geeft relevante informatie. Je legt alles grondig uit. Je brengt de boodschap helder over.
Je zorgt voor structuur en samenhang. BC LM 197-198	Je besteedt nog geen aandacht aan de grote delen van de tekst: titel-inleiding-midden-slot. Je gebruikt nog geen tot weinig signaalwoorden. Zo is er nog geen logische lijn in je tekst.	Je besteedt al aandacht aan: titel-inleiding-midden-slot. Gebruik nog meer signaalwoorden om je uitleg te laten samenhangen. Zorg dat er nog meer logische lijn in je uitleg komt.	Je besteedt aandacht aan: titel-inleiding-midden-slot. Je gebruikt signaalwoorden en drukt tekstverbanden uit. Er zit een logische lijn in je uitleg.
Je gebruikt een gepaste woordenschat. BC LM 197-198	Je gebruikt eenvoudige woorden. Er is veel herhaling. De woorden die je kiest passen nog niet in de context. Hierdoor is je inhoud nog beperkt.	Je kan al gepaste woorden gebruiken, maar soms ben je nog beperkt en val je in herhaling. Je kiest meestal woorden die passen in de context. Je inhoud is al begrijpelijk, maar je talenkennis is nog beperkt.	Je gebruikt diverse woorden. Er is veel variatie. De woorden die je kiest, passen in de context. Hierdoor wordt je inhoud rijker.
Je besteedt aandacht aan een correcte vorm. BC LM 197-198	Je tekst bevat nog veel fouten tegen spelling en interpunctie. Je tekst bevat nog veel fouten tegen grammatica: woordvolgorde, enkelvoud-meervoud, verbuiging adjectief, vervoeging en tijden van het werkwoord, verwijswaarden. Dit is nog niet verzorgd. Werk aan de winkel!	Je tekst bevat een aantal fouten tegen spelling en interpunctie. Je tekst bevat nog een aantal fouten tegen grammatica: woordvolgorde, enkelvoud-meervoud, verbuiging adjectief, vervoeging en tijden van het werkwoord, verwijswaarden. Besteed nog meer zorg aan de vorm.	Je tekst bevat bijna geen fouten tegen spelling, interpunctie en grammatica. De vorm is verzorgd.
Je bereidt je goed voor. Je corrigeert jezelf (nalezen).	Je denkt nog niet na over een geschikte aanpak om je tekst te schrijven. Je kan nog niet geconcentreerd werken. Probeer ook hulpmiddelen te gebruiken.	Je denkt na over een geschikte aanpak om je tekst te schrijven. Je kan soms geconcentreerd werken en jezelf verbeteren. Blijf hulpmiddelen gebruiken.	Je hebt een aanpak om je tekst te schrijven. Je bewaart je focus tot het einde. Je verbetert jezelf. Je gebruikt efficiënt hulpmiddelen.

Rubric 2: Beter schrijven

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>Je geeft de boodschap helder weer.</p> <p>BC LM 197-198</p>	<p>nog weinig inzicht in schrijfdoel en doelgroep nog weinig of geen inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken instructies nog niet gevolgd</p> <p>boodschap komt nog niet over</p>	<p>beperkt inzicht in schrijfdoel en doelgroep beperkt inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken instructies gedeeltelijk gevolgd</p> <p>boodschap komt gedeeltelijk over</p>	<p>goed inzicht in schrijfdoel en doelgroep goed inzicht in verschil tussen hoofdzaken en bijzaken</p> <p>boodschap komt goed over en is grondig uitgewerkt</p>
<p>Je zorgt voor structuur en samenhang.</p> <p>BC LM 197-198</p>	<p>nog weinig of geen aandacht voor titel- inleiding- midden-slot nog weinig of geen aandacht voor signaalwoorden en verbanden nog geen logische lijn</p>	<p>beperkte aandacht voor titel- inleiding- midden-slot beperkte aandacht voor signaalwoorden en verbanden</p> <p>logische lijn nog niet zo duidelijk</p>	<p>veel aandacht voor titel- inleiding- midden-slot veel aandacht voor signaalwoorden en verbanden</p> <p>logische lijn</p>
<p>Je gebruikt een gepaste woordenschat.</p> <p>BC LM 197-198</p>	<p>nog eenvoudige woordenschat nog veel herhaling woorden passen nog niet in de context</p>	<p>beperkte tot correcte woordenschat soms herhaling woorden passen soms niet in de context</p>	<p>rijke woordenschat veel variatie woorden passen in de context</p>
<p>Je besteedt aandacht aan een correcte vorm.</p> <p>BC LM 197-198</p>	<p>nog te veel fouten tegen spelling en interpunctie</p> <p>nog te veel fouten tegen grammatica: woordvolgorde, enkelvoud-meervoud, verbuiging adjectief, vervoeging en tijden van het werkwoord, verwijswaarden.</p> <p>schrijfproduct is nog niet verzorgd</p>	<p>een aantal fouten tegen spelling en interpunctie</p> <p>een aantal fouten tegen grammatica: woordvolgorde, enkelvoud-meervoud, verbuiging adjectief, vervoeging en tijden van het werkwoord, verwijswaarden.</p> <p>schrijfproduct is nog niet 'af'</p>	<p>nauwelijks tot geen fouten tegen spelling en interpunctie</p> <p>nauwelijks tot geen fouten tegen grammatica: woordvolgorde, enkelvoud-meervoud, verbuiging adjectief, vervoeging en tijden van het werkwoord, verwijswaarden.</p> <p>schrijfproduct is verzorgd</p>
<p>Je bereidt je goed voor. Je leest op het einde je tekst na. Je corrigeert jezelf.</p>	<p>nog geen geschikte aanpak bij het schrijven nog geen hulpmiddelen gebruikt te korte focus</p>	<p>meestal geschikte aanpak bij het schrijven hulpmiddelen soms efficiënt gebruikt voldoende focus</p>	<p>geschikte aanpak bij het schrijven hulpmiddelen efficiënt gebruikt focus tot het einde</p>

Rubric of one: Beter schrijven

	* Hier moet ik nog aan werken.	** Dit doe ik al goed.	*** Hier ben ik expert in.
Ik geef de boodschap helder weer. BC LM 197-198		Ik respecteer het schrijfdoel. Ik pas me aan de doelgroep aan. Ik geef relevante informatie. Ik leg alles grondig uit. Ik breng mijn boodschap helder over.	
Ik zorg voor structuur en samenhang. BC LM 197-198		Ik besteed veel aandacht aan de grote delen van de tekst: titel-inleiding-midden-slot. Ik gebruik diverse signaalwoorden. Ik druk tekstverbanden uit. Er zit een logische lijn in mijn uitleg.	
Ik gebruik een gepaste woordenschat. BC LM 197-198		Ik gebruik diverse woorden. Er is veel variatie in mijn taal. De woorden die ik kies, passen in de context. Hierdoor wordt mijn inhoud rijker.	
Ik besteed aandacht aan een correcte vorm. BC LM 197-198		Ik maak nauwelijks tot geen fouten tegen spelling en interpunctie. Ik maak nauwelijks tot geen fouten tegen grammatica: woordvolgorde, enkelvoud-meervoud, verbuiging adjectief, vervoeging en tijden van het werkwoord, verwijswaarden. De vorm van mijn tekst is verzorgd.	
Ik bereid me goed voor. Ik lees op het einde mijn tekst na. Ik corrigeer mezelf.		Ik heb een aanpak om mijn tekst te schrijven. Ik kan mijn focus bewaren tot het einde. Ik gebruik hulpmiddelen efficiënt. Ik slaag erin om mezelf te verbeteren.	

10. Beter presenteren

Mogelijke inhoud van de presentatie

- BC LM 199 tot 201: vertelt over een **activiteit**; doet dit gestructureerd; doet dit met een onderbouwde beoordeling
- BC LM 202 tot 204: geeft **informatie uit 1 bron**; geeft gestructureerd informatie uit meerdere bronnen; geeft info uit meerdere bronnen met beoordeling
- BC LM 205: houdt over **eigen werkstuk** een presentatie
- BC LM 206: houdt een presentatie over een **stage activiteit**
- BC LM 208: geeft uitleg bij een **demonstratie**
- BC LM 209: zet **een idee** uiteen met alle relevante aspecten
- BC LM 210: zet **een plan** uiteen met alle relevante aspecten
- BC LM 211: houdt **een uiteenzetting** met alle relevante aspecten
- BC LM 212: zet **een argument** uiteen met alle relevante aspecten
- BC LM 213: zet een **standpunt en/of stellingname** uiteen met alle relevante aspecten
- BC LM 214: houdt **een betoog** met alle relevante aspecten

Basiscompetenties uit matrix 'Nederlands en leren leren'

- BC LM 218 strategieën om je presentatie te doen
- BC LM 219: taaltechnische vaardigheden om je presentatie te doen

Hulpmiddelen

filmpje over hoe een [goede spreker](#) worden

tips over een [mindmap](#) maken

handleiding [PowerPoint](#) maken

Rubric 1: Beter presenteren

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>De inhoud van je presentatie is goed.</p> <p>BC LM 199 tot 206 en 208 tot 214</p>	<p>Er ontbreekt nog voorbereiding. Probeer eerst genoeg informatie op te zoeken en bouw dan je verhaal op. Dan zal het boeiend zijn om naar je te luisteren.</p> <p>Maak je verhaal visueel, dan is het fijner om je uitleg te volgen.</p>	<p>Je voorbereiding is nog niet optimaal. Inhoudelijk ontbreekt het soms aan diepte.</p> <p>Er is een opbouw in je presentatie, maar die kan nog beter.</p> <p>Je hebt enkele boeiende feiten verteld.</p> <p>Je ondersteunt visueel, dat is goed.</p>	<p>Je hebt je goed op je presentatie voorbereid. Inhoudelijk weet je waarover je spreekt.</p> <p>Er zit een duidelijke opbouw in je presentatie.</p> <p>Het is boeiend om naar je te luisteren.</p> <p>Je ondersteunt visueel.</p>
<p>Je houding is professioneel.</p> <p>BC LM 218</p>	<p>Je bent vergeten jezelf (en de groep) voor te stellen. Probeer in het begin kort te vertellen waarover je gaat spreken. Herhaal dit nogmaals op het einde.</p> <p>Je mag een voorbereiding gebruiken, zo heb je iets om te ondersteunen.</p> <p>Probeer naar iedereen te kijken, dat doe je door focuspunten³ te bekijken.</p> <p>Probeer iets in je handen te houden als je zenuwachtig bent. Oefen je presentatie een paar keer thuis, zo ben je meer ontspannen.</p>	<p>Je begint met jezelf (en de groep) voor te stellen. Je somt kort op wat je gaat vertellen, doe dit ook op het einde. Denk eens na over een mooi slot.</p> <p>Probeer de volgende keer kernwoorden bij de hand te hebben die je helpen.</p> <p>Je probeert iedereen in je verhaal te betrekken. Maak nog meer gebruik van de focuspunten.</p> <p>Je hebt een redelijk ontspannen lichaamstaal en je komt niet zenuwachtig over.</p>	<p>Je begint met jezelf (en de groep) voor te stellen. Zowel in het begin als op het einde zeg je kort wat je te vertellen hebt. Je sluit ook mooi af.</p> <p>Je gebruikt kernwoorden die je helpen het verhaal op te bouwen.</p> <p>Je maakt duidelijk oogcontact met je publiek, je gebruikt de focuspunten.</p> <p>Je hebt een ontspannen lichaamstaal.</p>
<p>Je bent verstaanbaar.</p> <p>BC LM 219</p>	<p>Je articuleert nog onvoldoende.</p> <p>Je spreekt stil en soms te snel.</p> <p>Je uitspraak is nog niet correct.</p> <p>Je taalgebruik is nog niet verzorgd.</p>	<p>Je spreekt soms binnensmonds.</p> <p>Je spreekt soms stil en soms te snel.</p> <p>Soms zijn er foute accenten in je uitspraak.</p> <p>Je taalgebruik is soms verzorgd.</p>	<p>Je bent duidelijk verstaanbaar.</p> <p>Je spreekt voldoende luid en je tempo is goed.</p> <p>Je spreekt de klanken correct uit.</p> <p>Je taalgebruik is verzorgd.</p>

³ Focuspunt: Kijk naar de uiterste personen in een groep. Zo voelt de hele groep zich betrokken bij jouw presentatie.

Rubric 2: Beter presenteren

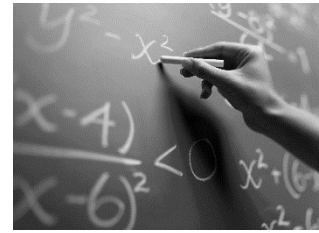
	Beginner *	Op weg **	Expert ***
De inhoud van je presentatie is goed. BC LM 199 tot 206 en 208 tot 214	Voorbereiding ontbreekt => reden? Zoek eerst genoeg informatie op. Bouw dan je presentatie op. Maak je verhaal visueel => trekt aandacht	voorbereiding nog niet optimaal, inhoudelijk soms een tekort => reden? opbouw kan nog beter enkele boeiende feiten => goed! visuele ondersteuning => goed!	Je bent goed voorbereid. Inhoudelijk weet je waarover je spreekt. Er is een duidelijke opbouw in je presentatie. Het is boeiend om naar je te luisteren. Je ondersteunt visueel, dat is goed.
Je houding is professioneel. BC LM 218	Je bent vergeten: jezelf (en de groep) voor te stellen. kort te vertellen waarover je gaat spreken op het einde nog eens samen te vatten naar iedereen te kijken (focuspunten) Gebruik je voorbereiding => goede steun Hou iets in je handen, een pen of een blad, dat helpt tegen de zenuwen. Oefen je presentatie een paar keer => je kent de inhoud beter en daardoor ben je meer ontspannen	Je begint met: jezelf (en de groep) voor te stellen. kort te vertellen waarover je gaat spreken op het einde herhaal je dit ook – mooi slot? Je betreft iedereen in je verhaal => maak nog meer gebruik van de focuspunten Probeer de volgende keer kernwoorden bij de hand te hebben om je verhaal op te bouwen. Je hebt een redelijk ontspannen lichaamstaal. Je komt niet zenuwachtig over.	Je begint met: jezelf (en de groep) voor te stellen, kort te vertellen waarover je gaat spreken. Op het einde herhaal je dit ook + mooi slot Je maakt duidelijk oogcontact met je publiek, je gebruikt de focuspunten. Je gebruikt kernwoorden die je helpen het verhaal op te bouwen. Je hebt een ontspannen lichaamstaal.
Je bent verstaanbaar. BC LM 219	Je articuleert nog onvoldoende. Je spreekt stil en soms te snel. Je uitspraak is soms niet correct. Je taalgebruik is nog niet verzorgd.	Je spreekt soms binnensmonds. Je spreekt soms stil en soms te snel. Soms zijn er foute accenten in je uitspraak. Je taalgebruik is soms verzorgd.	Je bent duidelijk verstaanbaar. Je spreekt voldoende luid en je tempo is goed. Je spreekt de klanken correct uit. Je taalgebruik is verzorgd.

Rubric of one: Beter presenteren

	* Hier moet ik nog aan werken.	** Dit doe ik al goed.	*** Hier ben ik expert in.
<p>De inhoud van mijn presentatie is goed.</p> <p>BC LM 199 tot 206 en 208 tot 214</p>		<p>Ik ben goed op mijn presentatie voorbereid.</p> <p>Inhoudelijk weet ik waarover ik spreek.</p> <p>Ik bouw mijn verhaal mooi op.</p> <p>Ik ondersteun visueel.</p> <p>Het is boeiend om naar mij te luisteren.</p>	
<p>Mijn houding is professioneel.</p> <p>BC LM 218</p>		<p>Ik begin met:</p> <p>mezelf (en de groep) voor te stellen, kort te vertellen waarover ik ga spreken.</p> <p>Op het einde herhaal ik dit ook.</p> <p>Ik maak duidelijk oogcontact met het publiek.</p> <p>Ik gebruik kernwoorden die me helpen mijn verhaal op te bouwen.</p> <p>Ik heb een ontspannen lichaamstaal.</p>	
<p>Ik ben verstaanbaar.</p> <p>BC LM 219</p>		<p>Ik ben duidelijk verstaanbaar.</p> <p>Ik spreek voldoende luid en mijn tempo is goed.</p> <p>Ik spreek de klanken correct uit.</p> <p>Mijn taalgebruik is verzorgd.</p>	

11. Beter omgaan met cijfers

Basiscompetenties uit matrix 'Nederlands en leren leren'

- BC LM 265: oriënteert zich in informatie (uit domein 'Leren leren: informatie verwerken)
- BC LM 266: begrijpt informatie
- BC LM 267: ziet verbanden binnen informatie
- BC LM 268: geeft informatie met eigen woorden weer
- BC LM 293: herkent een probleem (uit domein 'Leren leren: probleem oplossen)
- BC LM 296: analyseert een probleem
- BC LM 300: benadert oplossingsmogelijkheden vanuit verschillende invalshoeken

Mogelijke leertaken

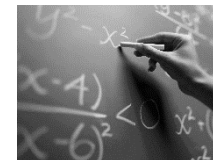
- vraagstukken oplossen (talig aspect is de barrière)
- wiskundig vakjargon begrijpen
- grafieken maken en interpreteren
- wiskundig onderzoek uitvoeren: statistiek uitwerken
- ...

Hulpmiddelen

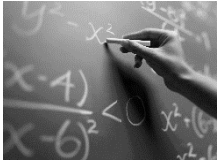
[wiskundige begrippenlijst](#) in diverse talen

tips over [gecijferdheid](#)

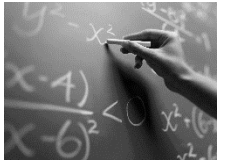
Rubric 1: Beter omgaan met cijfers

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>Je begrijpt de wiskundige begrippen.</p> <p>BC LM 266</p>	<p>Je begrijpt de begrippen nog niet. Zoek ze nog eens op in je cursus. Roep op tijd hulp in. Probeer zo goed mogelijk alles te noteren in de les. Maak de oefeningen uit de les nog eens opnieuw.</p>	<p>Je begrijpt al beter wat er tijdens de les wordt uitgelegd. Soms weet je het niet, dan is de volgende stap eens kijken wat er precies in je cursus staat. Probeer nog vaker je oefeningen te herhalen, zodat de begrippen duidelijker voor je worden.</p>	<p>Je weet de definities van de begrippen in je cursus staan. Je noteert tijdens de les ook de betekenis van de wiskundige begrippen. Je oefent deze begrippen goed in door de oefeningen regelmatig opnieuw te maken.</p>
<p>Je kan vraagstukken oplossen.</p> <p>BC LM 267 en BC LM 268</p>	<p>Je begrijpt nog niet alle informatie in de vraagstukken. Het is belangrijk dat je alle woorden begrijpt. Zoek via hulpmiddelen de betekenis ervan op. Daarna zal je wel aan de vraagstukken kunnen beginnen.</p>	<p>Je begrijpt soms nog niet alle informatie in de vraagstukken. Het is belangrijk dat je echt alle woorden begrijpt. Zoek via hulpmiddelen de betekenis ervan op. Als je verklaringen noteert en studeert, zal je de oefeningen beter kunnen oplossen.</p>	<p>Je begrijpt de informatie in de vraagstukken volledig. Je weet er de elementen uit te halen die je nodig hebt om tot een correcte oplossing te komen.</p>
<p>Je kan grafieken maken, lezen en interpreteren.</p> <p>BC LM 293 en BC LM 300 en BC LM 268</p>	<p>Het lukt je nog niet om een grafiek maken, zowel niet op papier als met Excel. Je vindt de gegevens niet terug. Probeer het eens met een stappenplan of met de informatie uit je cursus.</p> <p>Als je een grafiek krijgt, vind je die nog moeilijk om te lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat staat er op de X-as en de Y-as? • Welke cijfers zijn hoog? • Welke cijfers zijn laag? <p>Probeer hier eens een verklaring voor te vinden.</p>	<p>Het lukt je om een grafiek maken, zowel op papier als met Excel. De gegevens kloppen soms niet helemaal. Je moet iets meer moeite doen om deze te vinden.</p> <p>Soms begrijp je de gegeven grafiek en kan je de gegevens interpreteren. Leer nog preciezer te kijken naar hoge of lage cijfers. Probeer deze cijfers te verklaren.</p>	<p>Je kan een grafiek maken, zowel op papier als met Excel. Je vindt alle gegevens vlot in de opdracht terug.</p> <p>Daarnaast begrijp je ook de grafiek en kan je de gegevens interpreteren. Je slaagt erin om de grafiek correct te verklaren.</p>

Rubric 2: beter omgaan met cijfers

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>Je begrijpt de wiskundige begrippen.</p> <p>BC LM 266</p>	<p>Begrippen zijn nog niet gekend. Bekijk deze nog eens in je cursus en notities. Probeer zo goed mogelijk te noteren. Herhaal nog meer je oefeningen.</p>	<p>Je begrijpt de les. Weet je het even niet, zoek dan zelf eerst even en probeer het. Herhaal nog meer je oefeningen, zo zal je de begrippen beter begrijpen.</p>	<p>Je kent de definities. Je noteert goed tijdens de les. Je herhaalt goed de oefeningen.</p>
<p>Vraagstukken oplossen/vergelijkingen maken</p> <p>BC LM 267 en BC LM 268</p>	<p>Je begrijpt nog niet alle informatie in de vraagstukken. Het is belangrijk dat je alle woorden begrijpt. Zoek via hulpmiddelen de betekenis op. Zo zal je de vraagstukken kunnen oplossen.</p>	<p>Je begrijpt soms nog niet alle informatie in de vraagstukken. Het is belangrijk dat je alle woorden begrijpt. Zoek via hulpmiddelen de betekenis op. Zo zal je alle elementen eruit kunnen halen die nodig zijn.</p>	<p>Je begrijpt de informatie in de vraagstukken. Je vindt de elementen die je nodig hebt om de vergelijkingen te maken.</p>
<p>Grafieken maken, lezen en interpreteren</p> <p>BC LM 293 en BC LM 300 en BC LM 268</p>	<p>Een grafiek maken, zowel op papier als via Excel lukt nog niet: vind je de gegevens in de tekst? Volg het stappenplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat staat er op de X-as? Wat staat er op de Y-as? • Welke cijfers zijn abnormaal hoog? • Welke cijfers zijn abnormaal laag? • Kan je dit verklaren? 	<p>Een grafiek maken, zowel op papier als via Excel lukt. Let op de gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • allemaal juist? • controleer nog eens <p>Je begrijpt de grafiek en kan gegevens interpreteren. Kijk nog meer naar abnormale cijfers: heel hoog of heel laag. Probeer deze cijfers te verklaren.</p>	<p>Grafiek maken, zowel op papier als via Excel is top. Je vindt gemakkelijk de gegevens in de tekst. Je begrijpt de grafiek en je kan gegevens interpreteren. Je kijkt naar abnormale cijfers (heel hoog of heel laag) en je kan deze cijfers verklaren.</p>

Rubric of one: Beter omgaan met cijfers

	* Hier moet ik nog aan werken.	** Dit doe ik al goed.	*** Hier ben ik expert in.
Ik begrijp de wiskundige begrippen. BC LM 266		Ik begrijp de wiskundige begrippen. Daarnaast herhaal ik de oefeningen, zodat de leerstof nog duidelijker wordt.	
Ik kan vraagstukken oplossen. BC LM 267 en BC LM 268		Ik vind vlot de informatie die ik nodig heb in vraagstukken. De taal is meestal geen probleem voor mij. Ik weet hoe ik iets kan opzoeken als dat nodig is. Ik maak extra notities. Nu moet ik die informatie nog omzetten naar het vraagstuk om op te lossen. Zo kan ik mijn vergelijkingen maken.	
Ik kan grafieken maken, lezen en interpreteren. BC LM 293 en BC LM 300 en BC LM 268		Ik kan een grafiek maken, zowel op papier als met Excel. Het is voor mij niet moeilijk om gegevens in een tekst te vinden. Ook grafieken lezen lukt goed. De assen en cijfers zijn voor mij duidelijk: <ul style="list-style-type: none"> • Wat staat er op de X-as en de Y-as? • Welke cijfers zijn hoog? Welke zijn laag? Probeer hier eens een precieze verklaring voor te vinden.	

12. Een cv maken op basis van een sjabloon

Met open modules kan je ook inspelen op vaardigheden die in de opleiding zelf onvoldoende aan bod komen, maar wel van belang zijn voor de cursisten. Hieronder vind je een voorbeeld van een rubric bij een open module die focust op een heel specifiek doel, namelijk een cv kunnen maken op basis van een sjabloon.

Basiscompetenties uit de matrix Nederlands en leren leren

BC LM 193 - stelt een cv op binnen een gegeven kader

BC LM 194 - stelt een cv op in functie van een specifieke vacature

Mogelijke leertaak

- een cv uitwerken op basis van een sjabloon

Hulpmiddelen

leertool [\(digi\)taal@work](#)

sjablonen en tips [cv maken](#)

Een CV maken op basis van een sjabloon

	Beginner *	Op weg **	Expert ***
<p>Je kan een CV opstellen op basis van een sjabloon. (ICT-skills)</p> <p>BC 193</p>	<p>Je weet nog niet waar je een sjabloon kan vinden.</p> <p>Je weet nog niet hoe je een document kan downloaden en opslaan.</p> <p>Je weet nog niet hoe je een document kan bewaren om het later terug te vinden.</p>	<p>Je kan met hulp het volgende bereiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een sjabloon kiezen • dit downloaden • dit bewerken en je gegevens erin plaatsen <p>Je bewaart je CV online of op je computer. Je vindt dit ook terug.</p>	<p>Je kan zelfstandig een sjabloon kiezen dat voor jou geschikt is. Je kan dit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • downloaden • correct bewerken • correct (online) bewaren • nadien nog terugvinden
<p>Je kan een cv aanpassen aan een zelfgekozen vacature.</p> <p>BC 194</p>	<p>Je gebruikt voor elke sollicitatie hetzelfde cv.</p> <p>Je CV is nog niet erg persoonlijk.</p>	<p>Je kan met hulp het volgende bereiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je weet welke ervaring of kwaliteiten belangrijk zijn voor de job. • je denkt na over hoe jouw kwaliteiten en ervaring passen bij de job. • je kan de juiste ervaringen en kwaliteiten accentueren in jouw CV. 	<p>Je kan zelfstandig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informatie vinden over welke ervaring of kwaliteiten belangrijk zijn voor de job. • nadenken over hoe jouw kwaliteiten en ervaring matchen met de job. • de juiste ervaringen en kwaliteiten accentueren in jouw CV.

Literatuurlijst voor leerkrachten

Algemene informatie over geletterdheid

matrix Nederlands en Leren leren:

[Matrix-Nederlands-en-Leren-leren.pdf \(ahovoks.be\)](#)

toelichting bij geletterdheidsmodules:

[servicedocumentgeletterdheidsmodules-def-maart2016.pdf \(vlaanderen.be\)](#)

informatie van Vocvo:

[geletterdheid in een cvo \(google.com\)](#)

Beter lezen - luisteren - schrijven - samenvatten - spreken

tips over 'beginnen met een opdracht':

<https://formatievalueren.kdg.be/brain-book-buddy-boss/>

tips over leesvaardigheid:

<https://drive.google.com/file/d/1MqNudES7n6goj6SiwgFwJ7IEyPIGSaDT/view>

<https://www.lezenmetbegrip.ucll.be/hoe-zorg-ik-voor-een-functionele-leesopdracht9f10959a>

leertool 'Schrijfassistent':

<https://schrijfassistent.be/splash.php>

tips over schematiseren:

<https://www.planning-en-agenda.nl/de-cornell-methode-om-aantekeningen-te-maken/>

tips over mindmaps maken:

<https://www.vernieuwenderwijs.nl/laat-leerlingen-mindmap-maken/>

stappenplan samenvatten:

<https://www.knapleren.nl/wp-content/uploads/2019/10/Stappenplan-samenvatten.pdf>

filmpje 'hoe een samenvatting maken':

<https://youtu.be/jz8uUdu7uJA>

tips over powerpoint maken:

<https://support.microsoft.com/nl-nl/office/een-presentatie-maken-in-powerpoint-422250f8-5721-4cea-92cc-202fa7b89617>

filmpje 'hoe een goede spreker worden':

<https://www.youtube.com/watch?v=MrFw4vEqAf8>

Vaktaal en leertools om materiaal te maken

tips over werken aan vaktaal:

<https://www.slo.nl/thema/meer/taalgericht-vakonderwijs/lesvoorbeelden-materialen/werken-vaktaal/>

overzicht schooltaalwoorden:

[Academische woordenschat - arteveldehs/woordenlijst/ abstract niet verhelderd met voorbeelden, - Studocu](#)

bookwidgets:

<http://www.bookwidgets.com>

infographics:

https://www.canva.com/nl_nl/

onderwijstools:

<https://www.onderwijstools.be/>

woordenschat:

<https://wordwall.net/nl>

<http://www.quizlet.com>

wiskundetermen in diverse talen:

<https://meertaligheid.be/materiaal/wiskunde-begrippenlijst>

tips over gecijferdheid:

<https://www.gecijferdheid.nl/>

Organiseren en plannen

tips over plannen en organiseren:

<https://www.arteveldehogeschool.be/bij-ons-studeren/begeleiding-op-maat/studiemethode/stop-met-blokken/planning-maken>

<https://www.jobat.be/nl/art/10-tips-om-jezelf-nog-beter-te-organiseren>

<https://inzichtinorde.nl/blogs/plannen-en-organiseren/>

[plannen en organiseren \(science-web.nl\)](#)

Omgaan met stress

tips over stresscontrole:

[Stress door school? 12 tips voor minder stress | Tipsvoorschool.nl](#)

tips over 'vriendelijk zijn voor jezelf': <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/02/19/vijf-redenen-om-vriendelijker-te-zijn-voor-jezelf/#>

filmpje over 'omgaan met stress' (Vlaams Instituut Gezond Leven):
<https://youtu.be/7e5x-vzRlxA>

filmpje over 'meer tijd voor jezelf':
<https://youtu.be/JALYxYyFUo0>

Effectieve didactiek - werkvormen - leerstrategieën

tips over effectief leren van Excel Thomas More:
<https://excel.thomasmore.be/wijze-lessen/>

tips over effectief leren van Klasse:
<https://www.klasse.be/111613/6-leerstrategieen-leerlingen/>
<https://www.klasse.be/526942/executieve-functies-secundair/>
<https://www.klasse.be/253131/effactief-leren-buikgevoel-versus-wetenschap/>
<https://www.klasse.be/261546/leren-ezelsbruggetje-geheugenpaleis/>
<https://www.klasse.be/628849/6-mythes-in-onderwijs-pedro-de-bruyckere/>

tips over activerende werkvormen:
[Werkvormen-in-de-klas \(webnode.be\)](http://Werkvormen-in-de-klas.webnode.be)
'Waar staan mijn leerlingen?' 3 maal 4 slimme werkvormen – Klasse
[Je zocht naar activerende werkvormen - Vernieuwonderwijs](http://Je-zocht-naar-activerende-werkvormen-Vernieuwonderwijs)

leerstrategieën van Arteveldehogeschool: <https://www.arteveldehogeschool.be/nl/bij-ons-studeren/tijdens-je-opleiding/begeleiding-op-maat/stop-met-blokken>

leerstrategieën van Vernieuwonderwijs:
<https://leer.tips/>

filmpje over 'zelfregulerend leren':
<https://www.klascement.net/video/123233/zelfregulerend-leren-cognitie/>

filmpje over 'leerstrategieën' (Leslab):
<https://youtu.be/uoTw2kdadXk>

filmpje 'Waarom je moet vergeten voor je kan leren' (Excel): <https://youtu.be/QErngbmctEI>

filmpje 'Waarom je van spieken sneller leert' (Excel):
<https://youtu.be/cl3KjBq4z5w>

Solliciteren

tips over solliciteren:

<https://digitaalwork.be/>

<https://www.vdab.be/jobs/cv>

Universal design for learning - diversiteit

filmpje 'Wat is UDL?' en algemene informatie van Cast:

<https://youtu.be/U1B6yQXsr0c>

[UDL: The UDL Guidelines \(cast.org\)](https://www.cast.org/udl)

UDL-Lesplannen van Erasmus+:

<https://udl-boe.eu/sample-lesson-plans/>

tips over differentiëren:

[Steunpunt Diversiteit & Leren | Krachtige leeromgeving \(diversiteitenleren.be\)](https://www.diversiteitenleren.be/steunpunt-diversiteit-leren-krachtige-leeromgeving)

<https://www.schoolmakers.be/differentieren/20-tips-om-les-te-geven-aan-grote-groepen-studenten/>

overzicht van ondersteunende technologieën bij leerproblematieken:

<https://www.siho.be/nl/database-ondersteunende-technologieen>

tips over het gebruik van voorlezen in Word:

<https://support.microsoft.com/nl-nl/office/inclusieve-lezer-gebruiken-in-word-a857949f-c91e-4c97-977c-a4efcaf9b3c1>

filmpje over jongeren en hun ervaringen met leerhindernissen:

https://www.youtube.com/watch?v=8325nCOH3s&list=PLBWS82AAceod61HlrP_tbj7V-ZImKMGFa&index=3

Literatuurlijst voor cursisten

Notities maken, notities verwerken en samenvatten

<p>De cornell-methode https://www.planning-en-agenda.nl/de-cornell-methode-om-aantekeningen-te-maken/</p>	
<p>Leren samenvatten https://www.knapleren.nl/wp-content/uploads/2019/10/Stappenplan-samenvatten.pdf</p>	
<p>Filmpje leren samenvatten Hoe maak je een samenvatting?</p>	

Een PowerPoint maken

<p>Hoe maak je een presentatie met PowerPoint? Filmpje en uitleg Microsoft- PowerPoint</p>	
--	---

Leren spreken

<p>Filmpje Hoe word je een goede spreker? - YouTube</p>	
<p>Filmpje Een goede inleiding presentatie</p>	

Taalhulp

<p>Wiskundetaal in 11 talen https://meertaligheid.be/materiaal/wiskunde-begrippenlijst</p>	
<p>Woordenboek NI-NL of NL-andere talen https://www.vandale.nl/opzoeken</p>	
<p>Controleer de spelling van woorden https://www.woordenlijst.org</p>	

Strategieën om beter te leren

<p>Veel tips https://leer.tips/</p>	
<p>Filmpje Effectief leren</p>	
<p>Filmpje Waarom je moet vergeten om te leren</p>	

Organiseren en plannen

<p>Tips en uitleg https://www.jobat.be/nl/art/10-tips-om-jezelf-nog-beter-te-organiseren</p>	
<p>Tips en uitleg https://inzichtinorde.nl/blogs/plannen-en-organiseren/</p>	
<p>Kijkwijzer Evalueer jezelf in verband met plannen en organiseren</p>	

Hulp bij solliciteren

<p>Leren solliciteren in het Nederlands https://digitaalwerk.be/</p>	
<p>Tips en voorbeelden van CV's, motivatiebrieven Hoe kan je je voorbereiden om een gesprek? https://www.vdab.be/jobs</p>	

Hulpmiddelen bij lezen

<p>De insluitende lezer: tekst in Word laten voorlezen https://support.microsoft.com/nl-nl/office/insluitende-lezer-gebruiken-in-word-a857949f-c91e-4c97-977c-a4efcaf9b3c1</p>	
--	---

Hulpmiddelen bij schrijven

<p>Je eigen tekst controleren https://schrijfassistent.be/splash.php</p>	
<p>Zinnen vertalen Vertalen met DeepL Translate - 's werelds meest accurate vertaler</p>	

Nuttige digitale tools

<p>Woorden en begrippen leren https://www.quizlet.com</p>	
<p>Infographics maken https://www.canva.com/nl_nl/</p>	

Tips tegen stress

<p>12 tips voor minder stress https://tipsvoorschool.nl/school-stress-tips/</p>	
<p>Filmpje wat is stress? https://www.youtube.com/watch?v=7e5x-vzRlxA</p>	
<p>Filmpje meer tijd voor jezelf. https://www.youtube.com/watch?v=JALYxYyFUo0</p>	

Voorbeelden van akkoordverklaringen

Voorbeeld 1 Akkoordverklaring 'Een cv maken op basis van een sjabloon'

OPEN MODULE cv maken op basis van een sjabloon

Leergebied: Nederlands en leren leren

Duur: 10 LT

Onderwijsvorm: contactonderwijs

Functie van de module: cursisten ondersteunen om een cv te maken

Inhoud

Doel 1 - Je kan een cv maken op basis van een sjabloon (+ ICT skills).

Doel 2 - Je kan je cv aanpassen aan een vacature.

BC LM 193 - stelt een cv op binnen een gegeven kader

BC LM 194 - stelt een cv op in functie van een specifieke vacature

Evaluatiesysteem: procesgericht met eindproduct

Certificering: Deze module geeft recht op een deelcertificaatsupplement.

Opgemaakt te [plaats] , [datum]

Voor akkoord:

[Naam] [Voornaam]	
Cursist	Directeur

Voorbeeld 2: Akkoordverklaring 'beginnen met een opdracht'

Open module: Leercoaching bij e-verkoop

Naam: {naam}   **Voornaam:** {voornaam}

Geboren op {geboortedatum} te {geboorteplaats}

Niveau: secundair volwassenenonderwijs   **Leergebied:** Nederlands en leren leren

Onderwijsvorm: contactonderwijs   50% gelijktijdig met e-verkoop   **Duur:** 20LT

Functie van de module: ondersteuning bij de les e-verkoop: leren omgaan met taken en opdrachten

Inhoud

Uit de matrix Nederlands en leren leren:	
Je leert de opdrachten en taken goed analyseren en begrijpen voor je begint.	
(lezen) - zoekt informatie in instructies.	BC LM 026
(lezen) - ordent informatie in instructies.	BC LM 035
(lezen) - vergelijkt informatie uit instructies met eigen informatie en informatie uit andere bronnen.	BC LM 046

Evaluatiesysteem: De beoordeling gebeurt op basis van procesgerichte evaluatie.

Certificering: Deze module geeft recht op een deelcertificaatsupplement.

Opgemaakt te [plaats] , [datum]

Voor akkoord:

[Naam] [Voornaam]	
Cursist	Directeur

Voorbeeld 3 Akkoordverklaring 'L-module bij AAV ICTM3'

Geletterdheidsmodules Nederlands en Leren leren

code opleiding onderwijs: 896-10289 - code Vlaams OpleidingsVerlof: ODB-Y00523

AAV_TOEKAN ICT M3 L-module: LEU T 22s TOEKAN L_Module ICTM3 WoVm KrisP

Campus Heverlee IL5: Interleuvenlaan 5, 3001 HEVERLEE

Module	Reden vrijstelling betaling	Educ Verlof	Lestijden	Bedrag
Open module Geletterdheidsmodules Nederlands en Leren leren code 70001499-11672 - code VOV: ODB-Y00523-015	64 Volledige vrijstelling geen diploma secundair CVO	☐	20	€ 0,-
Begin- en einddatum: 14/09/2022 - 18/01/2023			20	€ 0,-

Dag / tijdstip:

L-module Taalstrategieën 20 LT

Leren leren

(BC LM246, 249, 251, 252, 268, 269, 274, 282, 293, 298, 307, 309)
omgaan met informatiebronnen

informatie begrijpen en overzichtelijk weergeven

onderzoekopdrachten voorbereiden en stap voor stap oplossen

Taalvaardigheid lezen, luisteren, interactie en schrijven

(BC LM66, 67, 101, 102, 152, 153, 197, 198)

betekenis van wetenschappelijke vaktaal afleiden, opzoeken, begrijpen en gebruiken

gebruik maken van modellen, spreek- en schrijfkaders

digitale en niet-digitale hulpbronnen raadplegen

betekenisrelaties zoals 'oorzaak-gevolg', 'voor- en nadelen' begrijpen

relevante informatie in een studietekst aanduiden en schematisch weergeven

rekening houden met taaltechnische afspraken

Totaal bedrag: € 0,-

Betalingsreferentie: +++000/0364/18547+++

* Datum inschrijving: 8/09/2022

Handtekening cursist

Handtekening centrum

Voorbeeld 4: akkoordverklaring Open Module NT2 en Op stap

VLAAMSE GEMEENSCHAP – KONINKRIJK BELGIE
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING
DEELCERTIFICAATSUPPLEMENT VAN DE OPEN MODULE

1. Informatie over de identiteit van de cursist:

- 1.1 Naam:
- 1.2 Voornaam:
- 1.3 Geboortedatum:
- 1.4 Cursistnummer:

2. Informatie over de aard van het deelcertificaat:

- 2.1 Deelcertificaat: van een open module
- 2.2 Studiegebied: Nederlands tweede taal
- 2.3 Officiële naam van het Centrum voor Volwassenenonderwijs: Centrum voor Volwassenenonderwijs Antwerpen (instellingsnummer 46474)

3. Informatie over het niveau van het deelcertificaat:

- 3.1 Niveau: secundair volwassenenonderwijs
- 3.2 Duur van de module uitgedrukt in lestijden 40 lestijden

4. Informatie over de opleiding en de behaalde studieresultaten:

- 4.1 Onderwijsvorm: Contactonderwijs
- 4.2 Inhoud van de open module, evaluatiesysteem en het behaalde individuele evaluatieresultaat: permanente evaluatie: zie verso

5. Informatie over de functie van de open module:

De module heeft als doel om je Nederlands te verbeteren door samen activiteiten te doen in jouw omgeving. Je leert je stad beter kennen en je praat over cultuur en ontspanning.

6. Authenticiteit van het diplomasupplement:

Datum: XXXX

XXXX

Gemandateerde van het centrubestuur

Verso: 4.2 Inhoud van de open module en behaalde individuele evaluatieresultaat

Deze module heeft 2 doelen:

- Je leert meer over de stad waar je woont
- Je leert Nederlands gelinkt aan cultuur en vrije tijd.

Voor deze cursus werden competenties uit richtgraad 1 en 2 geselecteerd.

Competentie	BC#	Behaald
NT2 Spreken / Gesprekken voeren		
Je kan informatie vragen en geven in informatieve teksten (STRUCTUREREND)	NT017 BC 001	☐
Je kan je beleving verwoorden en vragen naar de mening van je gesprekspartner (BESCHRIJVEND)	NT016 BC 004	☐
NT2 Luisteren		
Je kan het globale onderwerp bepalen en de gedachtengang volgen in narratieve teksten. (BESCHRIJVEND)	NT016 BC 018	☐
NT2 Lezen		
Je kan je een mening vormen over informatieve teksten (BEOORDELEND)	NT017 BC 033	☐

Growth mindset...en 'nog niet'...

Deze twee kleine woordjes zijn belangrijk. Als je ze vaak gebruikt, dan moedig je cursisten aan om het niet op te geven en het nog eens te proberen.

Uit onderzoek van Carol Dweck kwamen twee reacties op kinderen die een iets te moeilijke taak kregen. De ene reactie bestond uit: "Hum, dit is lastig, maar ik vind het wel een uitdaging. Wat kan ik al? Wat heb ik nodig om het te kunnen? En wat kan ik eruit leren?"

De andere bestond uit: "Ah neen, dit is te moeilijk, dat gaat me niet lukken. Daar ben ik niet slim genoeg voor. En geef me alsjeblieft geen kritiek of feedback, want dat neem ik erg persoonlijk op."

Uit de Tedtalk van Carol Dweck bleek hoe die twee kleine woordjes 'nog niet' een opening kunnen bieden. Niemand is geboren met een bepaalde mindset, maar door de levenservaringen is er wel een stuk gevormd. Soms zetten we onszelf vast. Door 'nog niet' te gebruiken, geven we onszelf ademruimte om terug te groeien.

Het feit dat 'volwassen' mensen terug naar school gaan, is al een grote stap voor velen. Het woordje 'nog' in feedback geeft hoop en biedt ruimte voor groei en verbetering. Daarom dat je die twee kleine woordjes veel vindt bij de kolom 'beginner *'.

Vanuit wetenschappelijk onderzoek wordt de growth mindset ook genuanceerd; het zijn vooral de motivatie en de hoge verwachtingen van de leerkracht die een rol spelen in het groeidenken (zie bron artikel Jelle Jolles).

Uit het artikel in het tijdschrift 'Flow', komen de volgende tien punten:

Zo werk je aan een growth mindset

1. Wees je bewust van je eigen mindset.
2. Leer jezelf kennen: wat zijn je vaste denkpatronen en wat zijn je groei-denkpatrienen?
3. Focus op het proces in plaats van op het resultaat.
4. Sta stil bij je vooruitgang.
5. Zie fouten als waardevolle kansen om te leren.
6. Durf feedback en hulp aan anderen te vragen.
7. Gebruik taal die gericht is op groei (ook als je tegen jezelf praat)
8. Laat je door succes van anderen niet ontmoedigen maar inspireren.
9. Train jezelf in groeien door je comfortzone steeds een beetje op te rekken.
10. Zorg voor je brein. Fittre hersenen passen zich gemakkelijker aan en vervallen minder snel in oude patronen die je niet langer dienen.

Bron: Saskia Verhaeren, coach Groeibrein

Bronnen:

- Flow nr. 4, 2023: 'Heb jij al een growth mindset en moet je dat willen?', F Bakuys Roozeboom, p. 28 tot p. 32
- Artikel: [Grenzen aan het geloof in eigen kunnen](#), door Jelle Jolles, neuropsycholoog en hoogleraar emeritus
- Tedtalk [Carol Dweck](#)